IN-NAHLA

TA'

AGOSTINO LEVANZIN.

GAZZETTA TA' CULL GIMGHA BIEX TGHALLEM U TIDDEFENDI IL POPLU.

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.
Giebha żeũġ dac li għaraf ħailat il ħelu ma'l meħtieġ.

127. | **4 ta' FRAR 1911.** | **IT-TIELET SENA**

FTEHIM.

Hadd ma jista jissieħeb għal ankas minn sena; u jecc ma jgħarrafx lili, b'il mictub, għallankas ħmistax kabel, li ma fi ħsiebux ijgedded, ingħoddu bħala 'msieħeb għa's-sena ta' ũara. Il ħlas, b'il kuddiem, hu: għal ta'l Belt, ta'l Furjana u ta' Ta's-Sliema ħames xelini f'is-sena u jista jsir b'is-sitt xhur jeũ b'it-tliet xhur; l-oħrajn ijħallsu, barra minn dan, il posta ucoll. Cull min jissieħeb issa jieħu l-eũũel sena li ħarget b'xejn; min ijsieħbu jieħu "Maħbub ta' Gesù" b'xejn. In-"Naħla" u il "Maħbub ta' Gesù" jinbigħu għand is-Sur ĠANNI CRITIEN, ta' Strada Rjali ta'l Belt, fejn jista jsir il ħlas ta'lgazzetta ucoll. L-ittri għandhom jinbagħtu collha f'Ta's-Sliema, 12, Str: S. Vincenzo.

L-Ilsien Taljan f'Malta.

(*Jissocta minn numru ta kabel.*)

Mort ũara għand il Marchis Adriano Colocci, dac il bniedem tant intelligenti u ħelu daks li jħobb lilna il Maltin u li chien ũieħed m'il ħbieb għeżież ta'l mibchi Avucat Fortunatu Mizzi. Dana hu bin is-Senatur Colocci ta' Jesi, u għalhecc ma hux skalli iżda fjorentin għad li dic il ħabta chien Direttur ta'l Cumpannija ta'l Vapur-ta'l-art li jdur ma dũar l-Etna u li għalhecc hi imsejjħa «*Circumetnea*.» Barra minn dana hu chittieb m'il aħjar u għamel traduzjoni m'il latin ta'l poeta Petronju li taħħarha cull min jifhem. Is-Sultan ta'l Italja jgibu ũisk u meta mar darba għall caċċa fi Lvant chien ħadu miegħu.

Jiena katt ma ninsa chemm lakagħni tajjeb f'il Villa sabiħa li chellu f'Ognina u chemm għaddeũ ħiena is-siegħat li kattajna fl-imchien f'il ftit granet li bkajt hemm u meta daũũarni ma' dũar l-Etna bla spejjes ta' xejn. Issa billi miet missieru u laħak Marchis hu mar jokgħod f'Bergamo u sa ftit granet ilu baka jibgħatli il gazzetti taljani li kiegħdin jictbu favur ta'l qũestjoni ta'l lingũa taljana f'Malta.

* * *

L-adesjoni tiegħu chienet din u li turi chemm jicteb tajjeb tasseũ: —

« In una generazione frolla ed utilitaria, la questione Maltese spicca come una idealità ed una rampogna. E' il richiamo al Diritto nell'epoca della Forza — è il grido del Popolo in mezzo alle neghittosità compiacenti dei Governi. Per noi Italiani è appello caro e confortante, come di fratelli rimasi per secoli da noi separati e che da' flutti del mare chieggono di unirsi a noi contro un'oppressione ed invocano con la stessa nostra lingua aita di cuori e di energie.

ADRIANO COLOCCI.

Jiena ġa għidtilcom li chien bi ħsiebu jibka tiela miegħi sa Ruma biex ijressakni kuddiem xi Deputati ħbieb tiegħu u li billi missieru chien *Senatore del Regno* chellu ħafna, u li ried li immur biex nagħmel il Conferenzi u jħallasli, flimchien ma' De Felice, l-ispejjes collha ta'l vjaġġ minn butu. Għal dakstant għad li il maũra tiegħu, imħabba f'il għejra ta'l għedeũũa tiegħi u ta'l poplu, ma inxtexxietx katt ma għandna inħassru minn ġo klubna it-tifchira għażiża ta' daũna it-tnejn minn'nies li riedu jagħmlu għall ġid ta' pajjisna dac li l-ebda ũieħed m'il patriotti-fantaruni li għandna ma ħolom katt li jagħmel.

* * *

Ħafna tajjeb ucoll chien lakagħni il Baruni Beneventano, f'il palazz famus li għandu f'il *Quattro Cantoni* ta' Catanja billi hu magħdud bħala l-actar bniedem għani ta' hemm u billi jgħidu li hu miljunarju. Dana chien il cap dic il ħabta ta'l partit monarchicu u għalhecc billi cont mort għand De Felice, cap ta'l partit ta's-Soċjalisti ma ridtx nonkos li ma immurx għand il Baruni Benevento u għand il Principe di Manganello li lakagħni tajjeb ħafna ucoll għad li ma laħakx għamilli l-adesjoni li chien ũiegħidni billi l-agħda ma stajtx immur m'il ġdid għandu chif conna bkajna.

Il Baruni Beneventano f'is-sala tiegħu li tista fiha tagħmel tiġrija deũũakni ftit minn dac l-imbit kadim li jagħmlulu m'id-dũieli tiegħu stess u li meta idduku darba ma tinsih katt u ũiegħid-

ni li chellu jagħmel għalija cull ma jista biex il Conferenzi tiegħi jirnexxu u l-Ingħilterra ma tneħħilniex l-ilsien taljan minn Malta.

* * *

L-adesjoni tiegħu hi din:—

« **Ai popoli, che lottano per conservare la vita della propria indipendenza e per riacquistare quella nazionalità che sussiste per forza di cose e di affetti non può mancare il plauso, l'adesione e l'incoraggiamento di chi ha culto per la virtù cittadina e per il benessere universale. Possa la ragione vincere la forza e Malta rivedere quella libertà che ha diritto di rivendicare tutta e completa.**

BAR: G. L. BENEVENTANO.

* * *

L-Inginjier Pizzarelli, il President ta'd-*Dante Alighieri* ta' Catanja ŭiegħidni ucoll l-adesjoni tiegħu iżda billi siefer malajr ma laħakx tahieli chif xtak.

(Jissocta.)

FRAG.

Cullħadd jaf li jiena cont l-eŭŭel ŭieħed f'Malta li bdejt inħambak fuk ir-riformi ta'l Esperanto u li b'hecc kankalt contra tiegħi l-infern ta'l esperantisti li riedu jokogħdu fidili għal l-Esperanto chif ħalku Zamenhof. Billi meta ħriġt in-« Naħla » cont semmejt xi ħaġa fuk l-IDO li ma hux ħlief l-Esperanto imseŭŭi m'il aħjar għorrief u ŭara għoxrin sena studji sħaħ, certu ħajjat intelligenti m'il Gudja li jismu Għejtu Grixti chien tħajjar jistudjah u jiena kaŭŭejtlu kalbu ugħintu m'il aħjar li stajt. Dana b'ħerka cbira chien ŭara il ġurnata xogħol biex jakla x'jecol ijdum sa nofs-iljieli jistudja sa chemm tgħallem tajjeb m'hux biss l-Ido iżda l-Esperanto ucoll u jatini tasseŭ pjacir meta nakra l-ittri li jibgħatli mictuba dakka b'ŭaħda u dakka bl-oħra minn daŭna iż-żeŭġ lingŭi. Meta studjahom tajjeb it-tnejn chif cont għidtlu jien sab ŭaħdu bħali li l-IDO hi lingŭa nisk aħjar, isbaħ u eħfef m'il Esperanto ta' Zamenhof u għalhecc beda jħajjar il xi oħrajn biex jitgħallmuh. Irnexxielu li jiġbor xi tuzzana u da'l ġranet billi kaŭŭejtlu ħafna kalbu jiena nifed ucoll li jgħakkad l-eŭŭel grupp ta'l Idisti f'Malta li semmeŭh « UNESMA GRUPO IDISTA, » ħaġa li tagħmel unur cbir lil Gudja u lil Malta collha għaliex b'hecc sejjrin incunu minn ta'l-eŭŭel u nuru l'id-dinja li aħna miexjin il kuddiem f'daŭna il ħŭejjeġ ucoll.

Għaldakstant is-Sur Grixti ħakku cull tifħir li għaraf b'ħiltu jasal sa haŭn u nitma li jcompli jaħdem biex l-IDO f'Malta jixxerred ħafna chif jixrak u chif inhu miexi f'pajjisi oħra b'ir-riħ f'il kala. Is-Sur Grixti ħatruh *Segretarju* ta'l Grupp u il Membri l-oħra huma Filippu Mifsud, scrivan f'il Public Works, *Vici-President* Orazju Pace, Alfredu Baldacchino, Annunzjatu Barbara, Chiericu Ġuzeppi Baldacchino, Fortunatu Barbara, Loretu Teuma, Loretu Caruana, Pietru Barbara, u Toni u Abram Barbara. Il *President* hu is-Surmast ta'l Iscola ta'l Gudja, l-intelligenti G. F. Mercieca.

Ħaġa importanti ħafna f'dana il Cumitat hi li bosta minn daŭna il membri huma ta's-sengħa u dana juri chemm hi ħaġa ħafifa tasseŭ li ŭieħed jitgħallem dina il Lingŭa Internazjonali.

Jiena cont maħtur bħala PRESIDENT ONORARJU ta'l Grupp, unur li jiena nirringrazzjahom b'il kalb għalih u li tiegħu jiena imħejji li ingħinhom f'dac collu li naf u li nista biex l-Ido fostna jimxi actar il kuddiem.

★

Da'l ġranet kuddiem il Magistrat Fiteni geŭŭ iccundannati tnejn m'in-nies ŭieħed talli niżżel minn fuk vapur libbra tabacc biex ijpejjipha id-dar u l-ieħor landa laħam biex jiecolha bla ma għaddeħhom m'id-Dŭana u ħallsu id-dazju tagħhom. Geŭ imŭaħħlin ŭieħed tmintax irbigħi u l-ieħor tliet xelini. Okogħdu attenti għaliex dina il-ligi ta'd-Dŭana li ŭaħħlilna McCarthy hi kattiŭa tasseŭ u għalhecc sejjer infehimilcom ftit biex ma issibux irŭieħcom f'xi saram meta issiefru. Jecc, per esempju, meta tiġi m'is-safar, il għases ta'd-Dŭana jsibulec fukec caxxa sigarretti li tkun sold, tigi imħarrec u tista teħel jeŭ darbtejn jeŭ tliet darbiet il prezz ta'l caxxa sigarretti. Iżda jecc il caxxa sigarretti jsibuhielec f'il bagoll jieħdulec ucoll il bagoll b'cull ma jcun fih imkar ijcolloc id-deheb u id-diamanti fih. Mela meta tiġu m'is-safar okogħdu attenti li ma jcollcomx f'il bagoll xi ħaġa li tħallsu id-dazju għaliex titilfu il bagoll b'collox u teħlu ucoll.

★

It-Tabib Xuereb ta's-Sanità ħa il pjazza għax chiber u f'locu il Gvern laħħak l'is-Sur Attilju Critien, tabib intelligenti, dħuli, ħaŭtiel, ta' kalb tajjba u li il Gvern ma satax jaħtar ŭieħed aħjar minnu għal dac il post. Jiena u it-Tabib Critien conna l-Università f'cors ŭieħed u għalhecc naf x'jisŭa u naf chemm hi tajjba l-imgiba tiegħu u għalhecc nitma li il pubblicu joħroġ cuntent b'din il ħatra u li jcun mokdi chif jixtiek.

★

Smajt li l-Iskof Pace, billi chiber u beda jegħja, sejjer jirtira u li bħala AUSILJARJU tiegħu gie maħtur il għaref Dumnican, il Patri Majjistru Anġlu Portelli. Għalhecc nifirħulu b'il kalb collha u nitma li taħt il ħacma tiegħu il Curja u il Cnisja ta' Malta jimxu dejjem il kuddiem.

★

Nhar il Ħadd li għadda mort nara il GEISHA u nisguracom li ħadt pjacir tasseŭ m'hux biss għaliex dic il musica tant helŭa togħġob il cullħadd iżda ucoll għaliex l-opra giet maħduma tajjeb tasseŭ b'mod li kalgħet it-tifħir ta' cull min chien hemm. L-orchestra, taħt it-triegija tant tajjba ta'l bravu Surmast Alfredu Hare, dakket b'rekka u ħleŭŭa li ma bħalhom, u l-artisti collha kdeŭ dmirhom m'il aħjar daks li chiecu chienu artisti li jakilgħu x'jieclu m'il palcuxenicu. Biss iddispjacieni li il pubblicu ma għamlilhomx il kalb b'iż-żejjed chif chien ħakkhom.

★

Il Candidati il ġodda li ħarġu b'il programma ta'x-Xirka ta'l Patriotti huma:— is-Sur Ruggieru Muscat, dac li chien Registratur ta'l Krati ta' Fuk u issa ħa il pjazza, it-Tabib Pullicino, dac li chien ġa bosta drabi kabel Cunsilier, is-Sur Laŭrenz Falzun, Neguzjant intelligenti ħafna u li jifhem ħafna f'il ħŭejjeġ ta'l pajjis l-Avucat Ŭenzu Ellul-Busuttil ta' Bormla, is-Sur Comm. Joseph Howard ta'd-Dar Cousis ta's-sigarretti, l-Avucat Ġużè Mizzi, id-Direttur ta'l «*Gazzetta di Malta*» li sejjer joħroġ għal Għaŭdex, u is-Sur Piet Bartoli, in-Nutar. Kalu li sejjrin joħorġu xi oħrajn biex ijgerru magħhom. Il programma u il candidati ma jntgħogbux collha u f'collox. J'Alla iżda jcunu jistgħu jagħmlu xi gid lil dana l-imsej

chen pajjis li ŭaka minn ġo't-tagen geŭŭa il ġamar. Il kuddiem nitħaddtu aħjar u ftit actar f'it-tul.

★

Caterin Spiteri, ta' 60 sena, x'ħin da'l ġranet chienet għaddejja minn fuk il ħadid ta't-Tram il Ħamrun giet mil-kuta u ŭara ftit siegħat mietet. Hemm bżonn li min ijmixxi it-trams jagħmel ftit ta'l attenzjoni actar għaliex daŭna id-disgrazzji kiegħdin jiġru spiss, m'hux id-Diretturi moħħhom biss chif ijgħallu it-Tram meta jcun maltemp u ma jaħdmux il-Laneċ. Biss f'da'l cas kalu li il *Conductor* ma chellux tort.

★

B'ferħ cbir sejjer inħabbrilcom illi is-Sur Neric Mizzi bin mibchi patriotta l-Avucat Fortunatu, gie maħtur bħala membru ta'l Cumitat li tŭakkaf f'Ruma biex ijmixxi il Congress Internazjonali ta'l Istampa li sejjer ijsir f'dic il belt f'Mejju li gej ma' tul l-Esposizjoni. Dana iż-żagħżugħ malti kiegħed tasseŭ jagħmlilna unur cbir fost il barrani u kiegħed tasseŭ juri chemm jisŭeŭ il Maltin meta f'loc f'nofs il għejra u il għerra ta' pajjishom ijsibu irŭieħhom f'nofs l-incoraggiment ta' ġnus oħra li jħarsu lejn il meritu ta' bniedem actar milli jħarsu lejn il personalità. Bravu Mizzi u il kuddiem dejjem.

★

L-Iskof ħareġ pastorali biex ijcun jista jittiechel il-laħam nhar San Paŭl, f'il 10 ta' dana, billi taħbat il gimgħa.

★

Bħala President ta's-*Società Operaja* ta' Tunes gie maħtur l-intelligenti u patriotta tabib malti, Dr. Giovanni Zammit, li chien ġa President kabel u li billi gieb ruħu tajjeb ħafna reggħu ħatruh m'il ġdid. Il Membri l-oħra huma:—Michele Borg, *Vici-President* m'il ġdid, Ang: Pisani, *Caxxier* m'il ġdid, I. Refalo, *Segretarju*, C Zammit, *Economu*, m'il ġdid, O. Manchè, M. Bayada u Ed: Pace *Cunsilieri*. Barra minn dina is-Società li hi miexja il kuddiem ħafna il Maltin ta' Tunes għandhom ucoll Cumpannija Filodrammatica li tati ħafna rappresentazjonijiet sbiħ b'il Malti f'is-Sedi ta's-Società 11, Rue de Grece—Nifirħulhom b'il kalb collha.

★

Daŭc collha li għadhom ma giebux in-« Naħla » illegata għall firma nitolbuhom li jagħmluh m'il actar fis ħalli incun nista inkassam f'dakka il premji li ŭiegħidt, Biss min illegaha kabel l-eŭŭel ta's-sena u min għandu imħallsa in-«Naħla» għandu dritt.

★

Nhar il Ħadd, 29 ta' Jannar, is-Sur Levanzin għamel is-sitt taħdita ta'l « PRO INFANTIA » il Gudja. Billi il Cappillan intelligenti u ħabriechi ta' hemm, Dun Alfons Gaŭci, għamel chemm sata dina il conferenza irnexxiet. ħafna ucoll u bosta nisa geŭ f'il misraħ biex semgħu it-tagħlim ta' fejda li għall siegħa sħiħa ferrkilhom is-Sur Levanzin b'malti safi safi li fehmu cullħadd. Tkassmu ucoll b'xejn ħafna carti b'il malti b'ħafna tagħlim meħtieġ u b'hecc il poplu, li ftit jeŭ ħadd ma jieħu ħsiebu, beda jsib min jlftaħlu għajnejh ħalli jibda jimxi il kuddiem bħal ġnus l-oħra ta'd-dinja.

★

Chif chien hemm is-Sur Levanzin fetaħ ucoll l-eŭŭel GRUPP IDISTA li tŭakkaf f'dac ir-raħal b'it-tħabric ta' Għejtan Grixti. Il President ta' dana il Grupp, li hu is-Sur Mercieca, is-Surmast ta'l Iscola ta'l Gvern ta'l Gudja u li hu żagħżugħ intelligenti u ħaŭtiel ħafna lakagħna f'daru u għamlilna trattament ħelu ħafna. Is-Sur Levanzin tchellem f'it-tul kaddiem il ħafna nies li chien hemm migbura, fosthom il Cappillan Gauci, u fehimhom għala l-Ido chien aħjar ħafna m'il Esperanto u kallhom li il Gudja, fl-Istorja ta'l Lingŭa Internazjonali, sejjra jcollha unur cbir li chienet hi l-eŭŭel ŭaħda f'dal gżejjer li bdiet dina it-triek ta' progress. Nitma li fi żmien kasir dac il Grupp jicber u jgħaddi ħafna il kuddiem ħalli jħajjar lill irħula l-oħra li jagħmlu bħalhom. Jiena irrid nirringrazjahom b'il kalb collha m'il lakgħa sabiħa li għoġobhom jagħmluli.

★

Dina il farca chienet composta għall gimgħa l-oħra iżda imħabba f'il ŭisa ma daħletx.

F'il «*Gazzetta di Malta*» fejn dehret l-eŭŭel ittra fuk l-affari ta't-telefonu ta'ż-Żejtun u li jiena gibt xi ħaġa fukha, dehret ŭara ucoll ittra ta't-Tabib Cassar ta'l istess raħal li minnha jidher li il Pulizija ma chellhiex dac it-tort li ried jitfa fukha l-eŭŭel ŭieħed. Għarrfuni ucoll li m'il Inchiesta li għamel is-Supraintendent ta'l Pulizija ma insabet l-ebda ħtija contra il Pulizija ta'ż-Żejtun chif conna għidna kabel. Dana kiegħed ingħidu għaliex jiena ma għandi l-ebda mibegħda lejn ħadd u għalhecc bħala ġurnalista indipendenti irrid insemmagħom iż-żeŭġ kniepen biex tcunu tafu is-seŭŭa fiema cheffa hu kiegħed.

★

Il Gvern għarrafna fl-aħħar seduta ta'l Cunsill li il Ministru ma fi ħsiebux jatina l-ebda tisŭija għall Costituzjoni ! ! ! Din bomba cherha tasseŭ ! X'jagħmlu il Cunsilieri ŭara din id-dakka ta' ħarta ?

TLAKKIT.

L-eŭŭel ŭieħed li beda jagħmel l-avvisi f'il gazzetti chien it-tabib franciż Teofrastu Benandot, fl-1630. Dana ħalak uffiċċju imsejjaħ « *Bureau d'adresse et de rencontre* » biex jati lil min ijħallsu daŭc l-aħbarijiet u informazjonijiet li jcollu bżonn.

***

L-Egizjani antichi chienu jieclu il laħam ta'l gemel, ta'l ħmar, ta'l pellican, u ta'ċ-ċinju.

***

L eŭŭel tnejn m'in-nies li taru fl-ajru f'ballun chienu il franciżi Pilatre de Rozier u il Marchis D'Arlandes. Is-Sultan Luigi Sittax ma riedx li jħalli lil D'Arlandes li jitla fl-arja għax baża li jaka u jcun ħtija ta' meŭtu, iżda ried biss li l-eŭŭel tnejn li jitilgħu f'ballun ijcunu tnejn iccundannati għall meŭt. Ŭara ħafna taħbit is-Sultan ħallih u tala hu ma' De Rozier. Dana ġara f'il 21 ta' Ottubru 1783.

SNIEN ! SNIEN ! SNIEN!

Il Chirurgu-Dentista Alfonso Urso resak b'id-dar tiegħu actar l-isfel f'il Pjazza ta' Raħal Gdid u għalhecc issa jokgħod seŭŭa seŭ kuddiem il għajn. Cull min ijfittxu għal kliegħ jeŭ għa'x-xogħol ta's-snien barranin li għalihom hu tant imfaħħar, ijsibu ŭara nofs inhar dejjem id-dar.

Il Cnejjes ta' Malta

CRONOLOGIJA.

(Jissoctaŭ minn numru ta' kabel)

Fl-1625 l-Iskof Cagliares gedded il cnisja u il monasteru ta' S. Pietru ta'l Imdina minn ġuta.

Fl-1682 il pittur Mattia Preti pinġa it-titular ta' dina il cnisja.

Fl-1833 giebu fiha il gisem ta' Santa Felicissima.

Ir-Rabat.

Fl-1575 bdiet tinbena m'il ġdid il cnisja ta' San Paŭl.

Fl-1578 chienet lesta.

Fl-1683 imbniet dic li hemm fuk il pjanta ta' Lorenzu Gafà, minn flus is-Sinjura Gusmana Navarra.

F'il 21 ta' Settembru 1726 giet icconsagrata.

Fl-1678 il pittur malti Stiefnu Erardi pinġa it-titular.

F'il 25 ta' Jannar 1575 Mons. Duzina ŭakkaf f'dina il cnisja il Fratellanza ta's-Sagrament.

Fl-1504 imbniet il cnisja ta' Sant' Agata.

Fl-1670 reġgħet imbniet.

Fl-1575 Mons. Duzina ipprofana il cnisja ta' San Cataldu.

Fl-1745 reġgħet imbniet.

Fl-1477, Orlandu Zabbar ħalla xi flus biex tinbena il cnisja ta' San Bastjan.

Fl-1519 reġgħet imbniet.

Fl-1731 bneŭha m'il ġdid.

F'is-seclu sittax imbniet il cnisja Ta' Duna.

F'is-seclu tmintax imbniet it-tieni darba.

Fl-1736 imbniet il cnisja Ta's-Settifica.

Fl-1550 imbniet il cnisja ta' San Bartolomeŭ.

Fl-1600 l-eremita spanjol Ganni Beneguas gie jgħammar f'il Grotta ta' San Paŭl.

Fl-1610 dina il Grotta giet mifruda m'il cnisja ta' San Paŭl

Fl-1617 Ġanni Beneguas cieda dina il Grotta lil l-Ordni.

Fl-1748 il Gran Mastru Pintu irranġaha u, kiegħed fiha statŭa ta' San Paŭl ta' rħam.

Fl-1692 il cappella li chien bena fuk il Grotta Beneguas giet imgedd'da fuk il pjanta ta' Lorenzu Gafà.

Fl-1753 żiedulha il cappella ta's-Sagrament.

Fl-eŭŭel ta' Lulju ta'l 1733 giet icconsagrata il cnisja ta'l Grotta m'il Iskof Alpheran.

Fl-1609, f'it-tmintax ta' Ottubru, ħadu ir-reliqŭi m'il cnisja ta'l Capuċcini ta'l Furjana għal hemm.

Fl-1620, id-Duca ta' Mantova Ferdinandu bagħtilhom għadma minn ta' San Paŭl.

Fl-1620, f'il 11 ta Jannar, giet magħmula Colleġġjata ta' l-Ordni.

F'is-sbatax ta' Settembru 1701 il Gran Mastru Perellos tahom li jilbsu il muzzetta seŭda b'is-salib abjad ta'l Cavalieri.

Fl-1788, fi'l 21 ta' Lulju, il Papa Piu Sitta tahom li jilbsu ir-rucchett u il muzzetta infurrata bl-aħmar.

F'it-3 ta' Ottubru ta'l 1807 il Gvern ħa taħt idejh il Grotta.

(Jissoctaŭ)

Għa'n-Nisa.

Bosta ommijiet ijgħallmu l-uliedhom il bniet jiżżejjnu, jilbsu iċ-ċoffi u iż-żagarelli, jidfru la moda, jinżebgħu u jiżżeghilgu, ijdokku il pjanu, il mandolina, ijcantaŭ, jiżfnu, fi ftit cliem il ħŭejjeġ fiergħa u ta'l-lussu collha bla ma jokogħdu jħabblu ftit rashom li jchissruhom ftit f'ix-xogħol ta'd-dar, f'il ħjata u f'il ccina biex meta jiżżeŭŭġu u jmorru f'darhom ma jsibux irŭieħhom f'dic il bixcla cbira li bosta drabi toħlok l-infern jecc ma iġġibx il firda ma' żŭiegħom.

Malli jgħaddu l-eŭŭel ġmiegħi ŭara iż-żŭieġ —il-*luna di miele*— ir-ragel jecc jibda meta jigi m'ix-xogħol ma jsibx x'jiecol imsajjar seŭŭa, jecc jibda jara id-dar makluba ta' taħt fuk u trascurata, jecc jibda jara il ħala ta's-sefturi u jibdgħu jiffaċċaŭ il contijiet ta'd-djun, jibda l-eŭŭel ijkarras ŭiċċu, ŭara ijghemghem u fl-aħħar jibdgħu ix-xenati u it-tgħajjir li jħassru l-imħabba u jbiddlu id-dar f'ħabs jeŭ f'infern l-actar kalil.

Ta' dana jridu jatu cont l-Alla ħafna ommijiet li ma jħejjux l-uliedhom għal pis li jidħlu fih meta jiżżeŭŭġu chif hu dmir tagħhom u tħalli jaħsbu li billi il mara tcun taf tiżżejjen u titchessaħ ma għandha ixxabba il żeŭgħa minnha katt. Dan hu sball cbir ħafna u għalhecc ix-xebbiet għandhom jitchissru tajjeb f'ix-xogħol ta'd-dar biex meta jsibu irŭieħhom fih ma jitfixclux u ma jitnisselx dac il ħafna għaŭġ u nqŭiet li naraŭ spiss f'ħafna djar.

Hejju rŭieħcom dejjem f'il ħajja għall baxx biex jecc issibu rŭieħcom fih tcunu tafu chif għandcom timxu u ma taraŭhx kares, u biex jecc xorticom tieħodcom f'il għoli tcunu tafu għall-ankas chif tħennu u chif taħcmu u ma tħallux l'is-sefturi jircbucom u jiddieħcu bicom għaliex jintebħu li ma tistgħux timxu minngħajrhom u għalhecc jagħmlu bicom dac collu li jridu.

* * *

Jiena biex ingħin ftit il daŭc in-nisa li kiegħdin ijmixxu djarhom bla ma jafu b'iż-żejjed chif sejjra naticom xi ftit tagħlim li għallmitni il ħajja jeŭ li ġbart minn fuk l-aħjar cotba f'il ħdax il sena li ili miżżeŭŭġa b'it-tama cbira li jcunilcom ta' gid u li jnakksilcom bosta spejjes u tleŭŭim f'il familja.

L-eŭŭel studju li cull mara għandha tagħmel f'darha hu (1) chif tibża għall flus; (2) chif tibża għal ħin; u (3) chif tnakkas ix-xogħol. Jecc tagħmel dana l-istudju seŭŭa għandha issib li tista tmixxi darha bla tbatija, bla ma tibka irsira il ġurnata chemm hi tŭila u bla ma tiċċappas b'id-dejn. Jiena għandi dar cbira, ragel u żeŭġ ulied li ma nibgħathomx scola, nagħmel collox jien bla seftura saħansitra il ħasil, il mogħdija, il ħjata u nimmonta il cpiepel tiegħi ucoll, u insib il ħin li nagħmel passiġġata cull jum b'it-tfal, li noħroġ xi ġurnata f'il gimgħa jeŭ tnejn f'il campanja, li nakra, li nicteb għa'n-« Naħla » u li norkod tmien siegħat cull jum.

Dac collu li nagħmel jiena ma nafx għala ma jistgħux jagħmluh in-nisa l-oħra collha u għala għandec tarahom dejjem imfixclin, dejjem iddisprati, dejjem ma jafux fejn jatn rashom b'uliedhom maħmuġin pesti, bi djarhom li tista tiżra fihom, b'ħafna ħŭejjeġ li jsiru barra u għalhecc b'ħafna spejjes żejjda li minnhom jinbtu it-tiċpis ta'd-djun u l-irvina ta'l familja.

Jecc tkassmu tajjeb il ħin, ix-xogħol u il flus f'dan ma għandcom taslu katt u fi djarcom għandhom ijsaltnu il ftiehim ma'r-ragel u l-acbar tħennija.

(Jissocta).

LUCIJA LEVANZIN INGLOTT.

Il Kaddisin Maltin

(*Jissocta minn numru ta' kabel.*)

PADRE MAESTRO SANTO GRECH

15. La sua rigidezza circa l'ecclesiastica disciplina, e la regolare osservanza, ma unita al buon garbo e prudenza, manifestossi in più circostanze, come in questa: Addossatagli la carica di Vicario Priore di questo Convento si diè immediatamente a rimettervi la perfetta osservanza dell'Istituto, alquanto rilasciata la disciplina, e farvi risplendere la virtù del Divo. Padre Domenico, ammonendo colla parola, incoraggiando coll'esempio, e corregendo all'uopo. Fra le altre cose, più volte ammonì il Pre. Ludovico Gargano, il quale usava dimorare fuori Convento fino alle ore due della sera, o poco più dopo, conversando in casa dei suoi non stretti parenti, affinchè si ritirasse la sera più per tempo. Questo Pre. poco badò agli avvisi del prudente Pre. Vicario Priore, onde egli diè ordine al Converso che all'Ave Maria della sera di chiudere la Porteria del Convento, e le chiavi recate subito da lui. Così fu fatto ed ecco la sera ritiratosi il Pre. Gargano all'ora sua solita, e trovata chiusa la porta, si pose a ben bussare, e poi a suonare il campanello, e sceso il Servo di Dio a domandar chi batte? rispose timido il Pre. Gargano:—Son io, Pre. Priore, il Pre. Gargano. Il P. Gargano! ripigliò con ammirazione Grech, A quest'ora e come tutti i buoni religiosi in ritiro? e così il lasciò fuori tutta quella notte. Si racconta in simil maniera, come prima che fosse sceso giù a domandarlo il Servo di Dio, sceso il Converso, a cui il Pre. Gargano fece istanza che si gli aprisse una delle porte della Chiesa, ma che essendo tutte le chiavi presso il Vicario Priore, bisognò darne a lui imbasciata. Il domani quel Religioso appena aperta la Chiesa di buon mattino, si ritirò alla sua cella, ed il prudente Grech non gli mosse più alcuna parola contentandosi di quella sola datagli correzione, bastevole a riprenderlo. Onde colui ammirando tanta rigidezza nel suo superiore unita a tanta prudenza, d'allora in poi si rese più cauto e sommesso.

16. Maestro Giove Gallo Sartore lavorò una giubba ad uno dei Religiosi del Convento, e credendosi di far cosa singolare e più grata al Religioso, venne a recargliela sulle ore tre della sera. Suonato perciò il campanello della porteria, scese Grech e dimandò chi è là? ripose il Sarto, Aprite Pre. son'io, e chi siete voi? domandò nuovamente Santo;— Gallo, Gallo-replicò il Sarto. I galli a quest'ora sono al pollajo; conchiuse il Pre. Santo, e ritornò alla Cella. Per lo che il Sarto che ben conosceva la fermezza di Santo nelle sue disposizioni, bisognò ritornare il mattino a consegnare la giubba al religioso. Da questa risposta data al Gallo; e da altri si rileva che egli fu molto arguto, e non poco lepido. Come quando fattosi il nuovo ferrejolo «astretto da persone di riguardo ecclesiastiche» col denaro che doveva ricevere in Mercede del Quaresimale da lui recitato nella Chiesa Madre di questa Città, ma che ancora non aveva ricevuto; a persone che a vista del ferrajolo gli dissero bene questo ha fatto il Pre. Maestro! rispose, ho fatto quanto devo, devo quanto ho fatto: Cioè ho fatto quanto debbo avere; debbo dare quanto ho fatto.

(*Jissoctaŭ*)

IS-SAHHAR FALZUN.

(*Jissocta minn numru ta' kabel.*)

—« Pin, inti il Brajtu katt sina thom ijsemmuh?»

—« Jidhirli » ŭiegbu ftit xott il Baruni Gauci billi dac il ħin ma tantx chellu kalb li jokgħod jisma il grajja ta' Malta għad li chien ijħobbhom ħafna għax chien fuk ix-xŭiec biex ijfittex ijmur għand ta' Falzun ħalli jfiħem seŭŭa lill maħbuba tiegħu Rużanna dac li xtieket tat fuk is-Sur Kalamias.

—« Chif? » kallu b'ħatfa it-Tabib Xara « ma tafx li Brajtu Xaqŭatu chien nieħed m'il actar cursari kalbiena li chellna u li chemm il darba l'it-Toroc tahom x'jintfu ġmielhom billi ma' Scarpellu u ma' Ġanni Abela min jaf chemm prejjeż ġarreŭlhom g'ol Port tagħna? »

—« Billi daŭna għixu dic il ħabta li tŭielidt jiena » ŭiegbu Pinu « dac li smajt fuchom ma nafax b'iż-żejjed seŭŭa u għalhecc xi ŭakt ieħor, meta ma ncunx imgħaggel bħal-lum, nigi biex tfehimni int fukhom aħjar. »

—« Isbaħ din! » kallu Xara « b'il kalb collha. Jiena ma nixba katt intenni il grajja ta' missierijietna u l-actar daŭc li ilħakt jien għaliex meta niftacar chemm chienu irgiel inħossni nistħi li il-lum ħallejna il daŭn l-erba ktates ta' Cavalieri li jgħaddu iż-żmien bina u jżebilħulna sa'n-nisa tagħna chif ijridu bla ma ħadd jurihom ftit il xamar f'l bir...»

—« Dina m'hix għal Ambroġ sgur għaliex m'hux minnu nakas li ma sabx il De Saqueville u nifidlu kalbu minn naħħa għal l-oħra.»

—« Le, sgur » temtem Xara jien ma għedtx għalih. Jien naf li ftit għandna fizzjali ta'd-Dejma kalbiena daksu. U Ambroġ għad ijsibu u jagħmlu għarbiel chif jistħokklu. Hallina minn dan; incomplu fuk Brajtu ftit.»

—« Mela dana dic il ħabta li chienu giebu dic il catina il ħoxna minn Venezja li tagħlak il Port il Cbir meta jidħru it-Toroc chien geji u sejjer Licata ijcarcar it-tgħam billi chien haŭn il beżgħa li Dragut sejjer jaħbat għalina għa'x is-sena ta' kabel, fl-1546, chien ħabat għal Għaŭdex biex jitħallas tali chienu katlulu il ħuh, ħa ħames bdieŭa billi chien żmien il ħsad u tilef xi oħrajn minn tiegħu. Iżda dac il mingħul ma katax kalbu u f'il 21 ta' Lulju ta'l 1547, billi chien jaf li ix-xŭieni ta'l Ordni chienu jinsabu f'Napli biex ijrakkdu ix-xeŭŭiexa li chienet tkanklet għaliex il poplu ma riedx hemm l-Inghisizjon, daħal f'Marsaxlocc, niżżel in-nies f'Għajn Ramond li bakgħu tielgħin fuk Biskallin u Hal Bisbut bi tħarbit u ħsara bla tarf. Ir-raħħala telku minnufih jigru collha imŭerŭrin lejn il Birgu mnejn ħarget malajr il cavallerija, reġġgħet l-ura l'it-Toroc u ħadithilhom mija u ħamsin ruħ m'it-tliet mija li chienu ġa kabdu biex ijġorruhom irsiera u gieghluhom jitilku ŭarajhom ħafna m'it-tgħam li chienu bdeŭ ijgorru. Dragut infoscat f'demmu iltaka ma'x-xini ta' Ġulju Cicala u ġarrha ŭarajh u biex jinchina għadda biha minn kuddiem il bocca ta'l Port il Cbir. Meta ŭasal biha fuk il Mellieħa jiltaka ma'l birgantin ta' Brajtu u ħatfu ħin bla ŭakt ucoll iżda billi hu chien kiegħed ijcarcar ix-xini ta' Cicala kabbad xini oħra minn tiegħu biex iġġorr il Brajtu b'collox irsir f'Barbarija. Brajtu talab chemm felaħ lil Madonna ta'l Mellieħa li tgħinu u dina ma naksitux għaliex feġġet il Germa ta'r-Reliġjon li chienet gejja minn Tripli u reġġħet giebet il Brajtu m'il ġdid b'it-tagħbija li chellu b'collox f'Malta. Tista taħseb Pin, chemm feraħ Brajtu meta ra li ħelisha hecc ŭarda minn taħt difrejn il jasar u l-agħda, ma'l baħrin ta'x-xini collha, b'il ctajjen marbuta ma' riġlejhom, ħafjin u jitolbu, telku m'il Port b'il mixi biex ijroddu il ŭiegħda li chienu għamlu ma'l Madonna ta'l Mellieħa.

—« Chien ixxurtjat tassei » kallu Pinu u kam biex joħroġ.

—« Pin, mela imgħaġġel » staksih Xara.

—« Iva tabib » kallu Gauci « għaliex ŭiegħidt lil Ambroġ li għandi immur miegħu biex ingibu l'is-Sur Kalamias u ma irridx inħallih jistennieni għaliex int taf chemm ijfur malajr. Għandecx il ħila tigi magħna u ma tul it-triek tatina ġost ħafna jecc tcompli tgħarrafna fuk daŭna il ġrajja ta' dana l-imsejchen pajjisna li imħabba f'il ġjufija ta' D'Omedes kala fuk ŭiċċu m'it-Toroc actar milli felaħ ? »

—« Balleċ hecc nagħmel » ŭiegħu Xara, « u b'rieħet hecc incun magħcom jien ucoll għal cull ma jista jiġri l'ixxŭejjaħ ħabibna ma' tul it-triek. Biex incun ħieles sejjer nara marida fejn is-Salvatur u nsibcom ma ndumx fuk is-Sakkajja.»

Hadu id b'id u Pinu ħareġ biex ijfihem il ta' Falzun x'kalla u biex jiltaka ma' Ambroġ ħalli jitilku lejn Hal Għaxak billi Pinu chien bagħat ijgħarraf ma' Hamid, x'ħin tala għ'adduŭa, l'is-Sur Kalamias li ma chellux jiċċaklak kabel jinżlu għalih huma.

Ta' Falzun ŭara li chienu għaddew il Carnival imniccta u imtappnin geŭŭa xtaku li jieħdu nifs u għalhecc Marija u Rużanna talbu lil Pinu li jniżżilhom miegħu. Dan ma kalx le u għalhecc Ambroġ telak kuddiem ma' Ġużepp ta' Luka u ma' Ġannicol biex jatu dakka t'id huma jecc ma tafx chif jiltakgħu ma' xi saram.

Inħallu mela għal ftit l'it-Tabib Xara sejjer ċaklem ċaklem ma' Pinu, ma' Rużanna u ma' Marija f'il caless lejn Hal Għaxak u naraŭ x'għadda minn Patri Damjan u minn Hamid sa ŭaslu l-Imdina.

* * *

Hamid, chif tafu chellu mitt sena biex ijcun jaf il ġrajja t'ommu u ta' missieru u għad li Patri Damjan chien katagħlu xeŭktu u kallu biċċa oħra minnha kabel ma telak għal Hal Għaxak dana ma għamelx ħaġ'oħra ħlief ħarraxlu ix-xeŭka li jcun jaf m'il actar fis il bkija ta' dac li ġara.

Għaldakstant malli sab ruħu f'il caless ma' Patri Damjan tarraflu b'il mistħija li chien jixtiek li jmurlu iċ-ċella biex ijcomplilu dic il ġrajja li minnha tnissel huŭa, u il Majjistru x'ħin rah hecc xeŭkan kallu li sa jaslu ried ijgħarrfu b'xi ħaġ'oħra u għalhecc beda jgħidlu:—

—« Hamid l-aħħar li ħallejna chien meta missierec Hasan sama it-tisbita ta'l bieb ta'l bitħa u collu imŭerŭer, għax baża li is-Sinjura Enzjona kabdet hemm il bintha Colina, telak jiġri bħal mibluħ lejn ras is-skak fejn sab il Għabdallah imterter b'il bart u mistchenn ŭara bieb jistennih.

« Hamid, tista taħseb chif baka Mħammed meta Hasan kallu jtemtem xi ġralhom. Għamillu il kalb u kallu li f'din id-dinja xejn ma jcun li ma jisseŭŭiex u li l-akŭa chien li Colina tħobb lilu u m'hux lil cburi bin Nardu Calavà.

« Iżda ma' tul it-triek Hasan ma chienx jaf chif jibda jistabar u fejn jibda jati rasu.

« L-eŭŭelnett infetħu bċieb is-sema collha u ix-xita bdiet nieżla kaŭŭi donnha ċagħak. It-triek chienet m'il agħar u tcompliet tgħarrket billi il ħamla chienet kalgħitha collha. Ŭied li jŭaħħax u li beda jcarcar miegħu żcuc ta' sigar li kaċċat ir-riefnu kaŭŭi li għamel, żaragħ, gebel u minn cull xorta ta' griefex oħra, beda jitgħerbeb lejn il baħar b'killa u għagħa li jbeżżgħu. Id-dlam chien ċappa li cont tista taktagħha b'sicchina. Biss cull tant dac is-star isŭed chien donnu jiċċarrat b'fetka ħamra ħamra li chienet thalli ŭarajha iż-żelżila ta' xi sajjetta. Nies baħħ. F'il bogħod il bogħod cont tisma l-imbiħ ta' xi chelb li chien kiegħed jibża m'ir-ragħad li chien jinstama jgħerbeb u jgħemgħem u il ħsejjes coroħ ta'l ilmiet li chienu kiegħdin jiċċarċru minn blata għal oħra. Il bart chien jislitlek ruħec minn għajnejc li chienu jdemgħu bħal meta ŭieħed jibchi u ma dan inżidu xi sagħtejn mixi biex jaslu sa Għar Hasan biex jistchennu.

« Għabdallah li chien kala fuk ŭiċċu f'id-dinja chemm felaħ u chien ġarrab ħŭejjeġ ŭisk actar ħorox minn dic illejla ma tantx ħadha bi cbira, iżda Hasan kata kalbu għal collox li jcompli it-triek sa'l Għar billi sa chemm gie chien ġa dak b'iż-żejjed chemm chienet tŭila u imħarbta.

« Hasan għad li chien irsir chien iżda għadu katt ma bata u la f'dar missieru fejn trabba fuk it-tajjar u lankas f'dar Abela fejn chien magħdud bħal ŭieħed minn te' geŭŭa u katt ma naksu xejn.

« Għabdallah fehmu li f'danc l-inħaŭi ma chien jaf il ħadd fejn jistgħu jdabbru rashom u li lankas chiecu chien jaf ma chienu sejjrin jitħulhom f'dac il ħin u f'dac il ŭaħx ta' temp imħabba f'il biża ta't-Toroc; u għalhecc ŭiddbu li jcattar ħiltu u jkaŭŭi ftit kalbu sa jaslu f'għarhom u jaraŭ chif jagħmlu jbiddlu il ħŭejjeġ għasra li chienu nifdu bl-ilma sa'l għadam.

« Hasan ma ŭiegħu xejn, għaddas rasu u collu ħiemed baka miexi pass pass fejn chien b'riġlejh kiegħed jurih Għabdallah li billi dic it-triek chien għamilha chemm il darba b'il-lejl chien jafha tajjeb.

« Iżda jecc chienet kalila u li tŭaħħax il burraxca ta'l ajru xejn ankas kalila u ta' biża ma chienet it-takliba li Hasan chien kiegħed jġarrab geŭŭa kalbu. Moħħu chien imsammar biss ijħewden f'Colina, x'sar minnha, chif ħelsitha m'ommha, u issa chif sejjrin jagħmlu biex jarġgħu jiltakgħu, biex jarġgħu jitchellmu. Kaltlu biex għada f'nofs il-lejl jarġa jmur jistenniha ŭara il bieb ta'l ħadid biex tchellmu. Iżda min jaf chienetx tcun tista tigi ? Min jaf jecc ijsibx f'locha tistennih biex iccanfru l'is-Sinjura Enzjona jeŭ, xi ħaġa agħar, ix-xabla ma'tija ta' Paŭlu Calavà.

« U chemm chienu sejjrin ijdumu f'dina il ħajja ta'l infern u ma jinkabdux ? U imbagħad ? Colina imsaccra ġo camritha tolfok u hu jistenna, jistenna, bla faraġ u bla tama, hemm sa jinfena u jaka gozz mejjet ŭara dac il chiefer bieb ta'l ħadid.

« Seħet ġo kalbu chemm il darba dac il ŭakt karrieki li fettillu li jmur jfittixha biex jistkarr imħabbtu magħha. Chiecu għaraft liġġieri dic ix-xeŭka belha tiegħi, heŭden raħdu, minn dac collu chiecu ma inkala xejn u, għad li imgħargħar f'baħar ta' ŭgiegħ-il-kalb, cont nibka nistgħalli il ŭiċċ ħelu ta' dic ix-xbejba saħħarija u hi ma chienetx titgħerbeb miegħi f'dan id-dagħbien ta' ħiek u ta' nichet bla tarf.

« Issa, compla kal bejnu u bejn ruħu, jmissu jinkala missierha, dac il bniedem chiefer li dara jaħsel idejh ta' cull jum f'demmna il misilmin u li kuddiem għajnejh ma jarax ħaġa oħra tlekk ħlief il flus u il cobor ta'l isem tiegħu. Jecc jasal dana ma nafx chif neħlisha minn taħt difrejh u min jaf chif tispiċċaha miegħu dic li tant kiegħda tisŭieli dmugħ u għali, Colina

« Iżda jiena inħobbha, compla jgħedŭed f'telfa li ma bħalha li ma ħallietux jifhem actar liema lejla kiergħa chien kiegħed midfun fiha, jiena ma nistax ingħix minn għajrha, u aħjar għalija elf darba il meŭt l-actar ħarxa jeŭ il kdif fuk ix-xŭieni taħt il curbaġġ ta'l argużini milli naraha ta' ħaddieħor, milli jiġu jgħiduli: il Colina ħadhielec Paŭlu Calavà.!

(Jissocta.)

AKRAU

L-EUUEL TAKSIMA

TA'R=ROMANZ MALTI ORIGINALI

"IS-SAHHAR FALZUN"

TA'

AGOSTINO LEVANZIN

GHALIEX TOGHGOBCOM SGUR.

TÈ TA CEYLON 'MARAVILLA'

IPPREMJAT B'GHAXAR MIDALJI

TAD=DEHEB

GHAL

KAUUA IT=TOGHMA U IS=SAFA TIEGHU

JINBIEGH 1s. 8d. & 1s. 10d. IR=RATAL

GHAND L'AGENTI F'MALTA

C. CAMILLERI & SONS

50, Strada Mercanti il Belt

CAMPIUNI TA DAN IT-TE' JINTGHATAU B'XEIN.

BRITANNIA

STABILIMENT G'DID

Ta' Ferramenti, Ghodod, Huejjeg ta' Chimica u Fotografija, Zebgha, &cc.

BRITANNIA

BRITANNIA

INJAM

ta'l ahmar, ta'l abjat, u ta'l caûba.

Collox m'il [illegible] u m'il ahjar.

BRITANNIA

Biex tinzammu b'sahhitcom

IPPURIFICAU

BIDDLU

u SAHH'HU

DEMMCOM

BID

DEPURATIV

RICHELET

Daŭc collha li jridu jiccuraŭ ŭiehhom u jinżammu dejjem b'saħħitom minngħajr ma jinħakra b'cull xorta ta' mardijiet għandhom jieħdu DARBTEJN jeŭ TLIETA fis-sena minn din ij medicina DEPURATIV RICHELET li jista jingieb minn għand dan is-sinjur:—

Monsieur L. RICHELET, 13, rue Gambetta, SEDAN (Franza).

Haŭn Malta jinstara minn għand **L-Ispizzjar Alfredu Cumbo** ta Strada Rjali, 26 Il Belt.

Is-Sur Raff: Bonello

TA' STRADA LEVANTE, 131, IL BELT

(Hdejn il Cnisja ta' Sta. Lucija)

għandu għal bejh cull xorta ta' ħġieġ, żebgħa, żjut, imsiemer, għodod, ħŭejjeġ ta's-Sanità, ta' gass, fornimenti ta't-tŭiebet, lampi ta'l pitrolju li jixilgħu b'il matel b'daŭl kaŭŭi u sabiħ ŭisk u ħafna ħŭejjeġ oħra bħal daŭn ta'l aħjar qŭalità u bi prezzijiet m'il orħos. Ippruvaŭ biex taraŭ chif toħorġu cuntenti sgur.

L = OSSIGENU

li illum hu tant użat f 'il mard, dari chien ijsir fl-ispiżżeriji m'il ispiżżjari stess; iżda sabu li ma chienx joħroġ pur b'iż-żejjed u għalhecc ma chienx jagħmel dac il gid collu li chien ijmissu. Illum it-tifel ta'l Pro Leube ta'l Germanja (dac li ipprepara l-arja liqŭida) sab chif minn dina l-arja liqŭida joħroġ l-

OSSIGENU PURISSIMU

u saret soċjetà għal cina il ħaġa li kiegħda tforni lill ispiżżjari ma'd-dinja collha b'dana ir-rimedju tant ta' ħtieġa.

HAUN MALTA

ma nafux li għandu minnu ħlief

l-Ispizzjar ALFREDO CUMBO

Ta' Strada Rjali (kuddiem il Club) il Belt.

u għalhecc cull min ijcollu bżonn ta' dana l-ossigenu pur f 'loc li jokgħod jistenna li jestuhulu fi spiżżeriji oħra jsibu lest għand is-Sur Cumbo pur u bi prezz moderat ħafna.

Min hu marid bl-ANEMIJA (nakar ta'd-demm) u jrid ijfiek f'GHOXRIN ġurnata jieħu

L' ELIXIR

TA' S. VINCENS DE PAOLI

Is-Sur G. Muscat ŭara għaxar snin ugiegħ ta' ras kaŭŭi bla ma sata jfejku b'xejn ma't-tielet flixcun għaddielu collox. Is-Sur Rinaldu Perini ucoll fejjak l-ibnu, ma't-tieni flixcun, minn anemija kaŭŭija. Daŭna is-sinjuri ucoll li sejrin insemmu ippruvaŭh fukhom stess jeŭ fuk xi ħadd ieħor u ħargu jitaħru: Dr: Edward L. Vella; Dr: Paolo Sammut (Sliema); Prof: Dr: C. Sammut; Prof: Dr: G. O. Galea; Farm: C. Arpa; Farm: G. Gili; Prof: Dr: S. Grech; Onor: Dr: A. Pullicino; Dr: L. Albanese; Negte: G. Tagliaferro; G. Sultana; Ant: Diacono; Avv: Francesco Cardona u ħafna oħrajn.

Jinbigħ fl-ispiżżerija ta't-Tabib

FABRIZ BORG.—Il Belt.

267, STRADA REALE.

IS=SECLU TA'N=NERVI.

Hecc sejjaħ is-seclu tagħna il għaref Prof: u Senatur Mantegazza, u b'ir-raġun collu għalex il-lum ma haŭn ħadd li ma hux maħsus b'in-nervi u l-actar b'il mishuta

NEVRASTENIJA

li kiegħda iġġorr nies il Manicomju gozz, gozz. Għalhecc l-aħjar tobba kiegħdin jithabtu biex ijsibu cura seŭŭa għal dina il marda għaliex tcun ta' gid bla tarf. Hafna ippruvaŭ iżda ħadd ma irnexxa daks il ġħaref u imfaħħar

Prof: DE GIOVANNI ta' PADOVA.

li ŭara studju cbir sab il famus

ANTINEVROTICU

li kiegħed ijfejjak jeŭ jagħmel il gid lil cull min jużah.

F'Malta dan ijbigħu

l-Ispizzjar ALFREDU CUMBO

TA' STRADA RJALI, TA'L BELT

IPPRUVAŬH GHALIEX MA JIBDIELCOMX !

In-"Nahla" tistampa ruhha fl-Istamperija "EMPIRE PRESS" ta's-Sur Critien, il Furjana.